

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Curriculum
la disciplina
PRESA SCRISĂ

Facultatea de Litere

Catedra de literatura română și universală

Domeniul general de studiu: 34 Științe ale comunicării

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 341 Jurnalism

Denumirea specialității: 341.1Jurnalism

**Secția cu frecvență la zi,
anul I,
semestrul II**

Elaborat de
Valeriu Gorbul,
asistent universitar

Discutat în ședința Catedrei
de literatura română și universală
din 24.01.2015, proces verbal nr.6

Aprobat în ședința Consiliului
Facultății de Litere
din 26.01.2015, proces verbal nr.5

Administrarea unității de curs:

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Prel.	Sem.	Lab.	l.ind.		
S.02.O.016	4	120	30	15	15	60	E	româna

Statutul: disciplină obligatorie.

Titular de disciplină: GORBUL Valeriu (la USARB, din 2009), asistent universitar, studii superioare, jurnalism (Universitatea de Stat din Chișinău, 1971-1976).

Experiență de lucru în presa scrisă de un pătrar de veac în calitate de corespondent special al unor ediții naționale („Moldova Suverană”, „Sfatul Țării”), în timpuri diferite – secretar general de redacție, redactor-șef adjunct și redactor-șef la câteva ziare raionale și județene.

Localizat: blocul 3, sala 362, tel. 0(780)29818, E-mail: ccaexpertval@yahoo.com.

Integrarea cursului în programul de studii: Cursul dat însumează, generalizează, sistematizează literatura de specialitate disponibilă și publicațiile mai recente din presa mondială, europeană și autohtonă cu abordări de temă reliefând procesele evolutive rapide ce au loc în presa scrisă în ultimele decenii și perspectivele imediate ale acesteia.

Cursul are ca scop să asigure studenților un cumul de cunoștințe necesare pentru a înțelege profunzimea și complexitatea proceselor ce au loc în presa scrisă tradițională și de a le da o inițială doză de real curaj pentru a practica jurnalismul scris în viitor.

Beneficiarii cursului ar putea fi nu doar studenții de la jurnalism, ci și cei de la litere, și nu doar, interesați de istoria și de evoluția presei scrise, de probabilitatea de a se manifesta, practic, în domeniul relațiilor publice.

Competențe prealabile. Studenții trebuie:

- ▶ să manifeste un interes practic pentru presa scrisă;
- ▶ să se orienteze în problematica presei scrise contemporane;
- ▶ să conștientizeze că presa scrisă evoluează extrem de rapid și că trebuie să fii permanent la curent cu toate noutățile din domeniu, pentru a înregistra succese.

Competențe dezvoltate în cadrul cursului. Studenții vor trebui:

- să conștientizeze realele priorități ale unei ediții de print în universul edițiilor multimedia;
apoi urmează, în context:
 - să definească conceptele privind esența presei scrise;
 - să definească noțiunile de ziar, revistă, presă scrisă, redacție etc.;
 - să determine calitățile de bază ale ziarului;
 - să determine calitățile de bază ale revistei;
- să cunoască tendințele contemporane de evoluare a presei scrise;
 - să cunoască tipologia presei scrise;

- să cunoască, sumar, vechile tehnologii de tipărire a edițiilor de print pentru ca să se orienteze bine în prioritățile noilor tehnologii de editare a acestora.

Finalitățile cursului. Studenții ar urma:

- să însușească metode efective de supraviețuire a presei scrise;
- să însușească tehnologii moderne de promovare a unei ediții de print.

Tematica prelegerilor/repartizarea orelor de curs

Nr. d/o	Tema	Nr. orelor de curs
PRESA SCRISĂ		Total 30
1	Presa scrisă: provocări și noi tehnologii. (<i>Operații estetice la ziarele de print</i>).	2
2.	Presa scrisă versus presa online. (<i>Rețete de supraviețuire</i>).	2
3.	O scurtă istorie a presei scrise, în date.	2
4.	Începuturile presei românești.	2
5.	Tipologia instituțiilor de presă. (<i>Criterii de clasificare. Timpul de producție. Delimitarea după periodicitate. Formele hibride ale presei scrise</i>).	2
6.	Tipologia sintetică a presei scrise.	2
7.	Opt modele fundamentale de presă scrisă (<i>după Clode-Jeane Bertrand</i>).	2
8.	Tipurile de jurnalism în presa scrisă (<i>după Clode-Jean Bertrand</i>).	2
9.	Dubletele opoziționale.	2
10.	Dublețul opozițional presa de stat (publică)/presa privată. (<i>Criterii de departajare</i>).	2
11.	Audiența presei scrise. (<i>Sistemul de evaluare Gustafsson-Weibull</i>).	2
12.	Presa scrisă, ca afacere. Organigrama unui ziar.	2
13.	Vampirismul mediatic. Impactul negativ al tabloidelor asupra standardelor media de print	2
14.	Pilonii presei scrise. (<i>Ziarele generaliste de prestigiu</i>).	2
15.	Premii și concursuri: presa scrisă. (<i>Reevaluări. Recapitulări</i>).	2

Tematica seminariilor/repartizarea orelor de seminar

Nr. d/o	Tema și modul de realizare	Total, 15 ore	Surse bibliografice
1.	Schimb de opinii la tema „Presa scrisă se reinventează sau moare?” (Subtemă, : „ <i>Au ziarele puterea să supraviețuiască erei digitale și vreo unei crize mondiale ori nu?!</i>)	2	Mapa <i>Presa scrisă în teze și sinteze</i> , laborator 362
2.	Enumerați, dar și explicați esența modelelor de presă scrisă și a tipurilor de jurnalism în presa scrisă, după Claude-Jean Bertrand.	2	Bertrand, Claude-Jean, „O introducere în presa scrisă și vorbită”, Polirom, Iași, 2001.
3.	Denumiți, dar și argumentați, criteriile tipologice de clasificare a presei scrise. (<i>Formatele, periodicitatea. Delimitarea după tiraj, aria de difuzar etc.</i>)	2	Coman, Mihai, „Introducere în sistemul mass-media”, Polirom, Iași, 2007.
4.	Nominalizați dubletele opoziționale, cu referință la”Presa scrisă”. Dați o succintă interpretare noțiunilor: „Presa de stat/presa privată”; „Presa profit/non-profit”.	2	Mapa <i>Presa scrisă în teze și sinteze</i> , laborator 362
5.	Explicați, tangențial, dar și în profunzime, dictonul „Tabloidele, pe val, generalistele – la mal?” (Subtema inteligentă: <i>Problemele presei de calitate. Vampirismul mediatic.</i>)	2	Mapa <i>Presa scrisă în teze și sinteze</i> , laborator 362
6.	Reproduceți grafic „Organigrama unui ziar”. Dați respective explicații.	2	Coman, Mihai, „Introducere în sistemul mass-media”, Polirom, Iași, 2007.
7.	Aduceți, cel puțin 12 argumente, în favoarea (sau defavoarea) noțiunii că presa scrisă a fost și rămâne o afacere economică. (Subtemă: <i>Specificul cererii și ofertei.</i>)	2	Mapa <i>Presa scrisă în teze și sinteze</i> , laborator 362.
8.	Nominalizați câteva nume notorii, în concept propriu sau afiliat tematicii de curs, precum și titluri de premii și	1	Coman, Mihai, „Introducere în sistemul mass-media”, Polirom,

concursuri care vizează presa scrisă.	Iași, 2007. Mapa <i>Presa scrisă în teze și sinteze</i> , laborator 362
---------------------------------------	---

Tematica laboratoarelor/repartizarea orelor de laborator

Nr. d/o	Tema	Tot. 15	Bibliografie
1.	Studentii vor efectua, sub conducerea titularului de disciplină, o vizită de cunoaștere aprofundată a adreselor și formelor utile studierii cursului: mediateca, sălile de lectură, totalitatea ziarelor și revistelor în disponibilitate la Biblioteca USARB, cu prezentări de rigoare.	2	Ghid EBSCO, film didactic, lab.362
2.	Studentii vor veni, cu propuneri descriptive concrete, la tema „Elaborarea unui chestionar la tema formulată convențional: „ <u>Va dispărea oare presa scrisă?</u> ”	1	Mapa <i>Presa scrisă</i> laborator 362
3.	Studentii vor formula, cu calitate de finalitate, în urma rezultatelor analizate, mai multe puncte rezultând din microsondajul realizat din contul lucrului independent dirijat „ <u>Va dispărea oare presa scrisă?</u> ”	2	Mapa <i>Presa scrisă</i> laborator 362
4.	Studentii vor elabora un așa-zis „Arbore filiativ” al presei scrise bazat pe criteriile tipologice ale ziarelor și revistelor.	2	Mapa <i>Presa scrisă</i> laborator 362
5.	Studentii vor elabora, cumulativ, un ghid practic de termeni aferenți temei de curs , (estimativ, peste o sută de termeni și noțiuni) cu probabilitatea de a fi completat de către studenții din anii următori.	2	Mapa <i>Presa scrisă</i> laborator 362
6.	Studentii vor lua cunoștință de procesul de machetare a unui ziar pe exemplul gazetei <i>SP</i> .	2	În teren
7.	Studentii vor lua cunoștință de realitățile tiparului ofset și de capacitățile poligrafice ale unei tipografii din Bălți.	2	În teren
8.	Studentii vor scrie un dictando la tema: „Tendențele contemporane de evoluare a presei scrise”:	2	Mapa <i>Presa scrisă</i> laborator 362

Tematica formelor lucrului independent dirijat/repartizarea orelor

Nr. d/o	Tema	Nr. ore ind. dir. 60	Bibliografie
1.	Discipolii de curs vor realiza un microsondaj cu tematica „ <u>Va dispărea oare presa scrisă?</u> ” în rîndul colegilor de facultate	4	Coman, Mihai, „Introducere în sistemul mass-media”, Polirom, Iași, 2007. Mapa <i>Presa scrisă în teze și sinteze</i> , laborator 362
2.	Studentii de la „PRESA SCRISĂ” vor elabora așa-zisul „Arbore filiativ al presei scrise” bazat pe criteriile tipologice ale ziarelor, revistelor și altor specimene de presă scrisă.	16	Mapa <i>Presa scrisă în teze și sinteze</i> , laborator 362
3.	Studentii de la „PRESA SCRISĂ” vor elabora, cumulativ, un Ghid practic de termeni aferenți temei de curs	14	Mapa <i>Presa scrisă în teze și sinteze</i> , laborator 362
4.	Studentii vor conspecta surse despre Congresul al 61-lea al Asociației Mondiale a Ziarelor, de la Goteborg, Suedia, și despre importanța acestuia pentru presa scrisă de pe mapamond	14	Mapa <i>Presa scrisă în teze și sinteze</i> , laborator 362
5.	Studentii vor elabora (vor desena) o schemă ce ar reproduce grafic organigrama piramidală a unui ziar, după descrierea făcută de Mihai Coman	12	Coman, Mihai, „Introducere în sistemul mass-media”, Polirom, Iași, 2007.

- **Activitățile de lucru individual**, precum și la ore, în grup, vor finaliza cu un Portofoliu la disciplină ce urmează a însuma următoarele lucrări:
 1. Organigrama redacției unui ziar (revistă)
 2. O listă de termeni ce țin de presa scrisă, elaborată de fiecare student, în parte
 3. Lucrarea „Tendențele contemporane ale presei scrise”, completată creativ
 4. O sinteză cu concluzii și opțiuni motivate pro (și contra) presei scrise (în baza realizărilor tehnologice în domeniu)

5. Reprezentarea grafică a arborelui filiativ al presei scrise, cu unele comentarii de resort
6. Referat (scris de mână) la tema „Mario Garcia și viitorul presei scrise de pe mapamond”.

CHESTIONAR (mostră)
pentru examenul la disciplina
„PRESA SCRISĂ”

1. Elaborați o diagramă (o pagină A4) ce ar reprezenta succint o scurtă istorie a presei scrise, în date
2. Elaborați o listă ce va conține maximum 15 puncte vizând inovațiile și tendințele evolutive proprii presei scrise de pe mapamond la etapa actuală
3. Expuneți opiniile lui Dr. Mario R. Garcia despre ziare și sfaturile acestuia pentru print
4. Formulați rețete de supraviețuire a presei scrise în competiția sa cu rețeaua internet
5. Caracterizați succint criteriile tipologice de clasificare a presei scrise (după Mihai Coman)
6. Enumerați, dar și explicați succint criteriile tipologiei sintetice ale presei scrise (după Roland Cayrol)
7. Nominalizați categoriile de cititori ale presei scrise și descrieți preferințele acestora (după Mario R.Garcia)
8. Enumerați, dar și dați succinte definiții pentru tipurile de jurnalism în presa scrisă (după Claude-Jean Bertrand)
9. Enumerați, dar și dați succinte definiții pentru modelele de presă scrisă (după Claude-Jean Bertrand)
10. Caracterizați succint dubletele opoziționale în presa scrisă
11. Formulați criterii și principii de susținerea a presei scrise de către stat conform tradițiilor europene
12. Însușiți textual, într-un tabel cu două coloane, calitățile ce exprimă pregnant decalajul dintre cele două extreme ale edițiilor de print: presa de calitate și presa tabloidă
13. Analizați, din punctul de vedere a tipurilor de jurnalism în presa scrisă, afacerea *Watergate* și impactul acesteia asupra jurnalismului de anchetă
14. Evaluați, într-un text de o pagină A4, audiența presei scrise, în lume și la noi. Dați o succintă caracteristică sistemului de evaluare Gustafson-Weibull
15. Explicați cum poți să stai „De vorbă cu un chioșc de ziare” când vrei să afli „cât citesc moldovenii”
16. Nominalizați ediții-pilon de presă scrisă de pe mapamond, însoțindu-le de succinte caracteristici tipologice
17. Dați o succintă caracteristică noțiunii „Presa scrisă, ca afacere”
18. Descifrați abrevierile *BAT*, *BRAT*, *BATI*. Specificați ajutorul dat presei scrise de către *BATI*
19. Reproduceți grafic organigrama unui ziar. Explicați buna funcționare a „piramidei redacționale”
20. Explicați noțiunea „Vampirism mediatic”, precum și impactul negativ al tabloidelor asupra standardelor media de print
21. Dați o definiție, dar și explicați noțiunea „Spirala amplificatoare a senzaționalismului”
22. Care nume notorii cunoașteți în presa scrisă de pe mapamond? Aveți un ideal în jurnalismul scris?
23. Dați o caracteristică sindromului *Dawson* și prezisului „sfârșit” al presei scrise
24. Elaborați, schematic, „Arborele filiativ al presei scrise” conducându-vă de criteriile tipologice ale presei scrise

25. Explicați importanța Premiului *Pulitzer* și ponderea acestuia în tradițiile de presă scrisă
26. Nominalizați concursurile și premiile pentru presa scrisă în Republica Moldova de care sunteți la curent și motivați de ce anume acestea vă interesează

Evaluarea curentă a cunoștințelor studenților se efectuează oral în cadrul orelor de seminar și laborator, precum și prin susținerea unor lucrări în scris la temele considerate ca fiind mai importante.

Examenul este susținut în scris, prin răspunsuri date la un test elaborat în conformitate cu tematica prelegerilor, seminariilor, laboratoarelor susținute.

Vor fi elaborate, în funcție de caz, două variante de teme de examinare.

Nota la disciplină reprezintă media activităților de seminar, laborator, activismului și perspicacității la prelegeri, lucrului independent dirijat și a testului de examen.

Sunt punctate prioritar răspunsurile la temă, în cadrul examenului la disciplină, conform următoarei scheme:

Exemplu:

1. Conturați (demonstrați) în 5-6 argumente identitatea presei scrise în universul mediatic actual.
Timp rezervat 40 min. Punctaj 50 p.
2. Evaluați avantajele și dezavantajele tabloidizării ziarelor, revistelor.
20 min. 30 p.
3. Enumerați (numiți) modelele (tipurile) de jurnalism delimitate în presa scrisă.
10 min. 15p.
4. Explicați prin sinonime, prin noțiuni apropiate, următoarele cuvinte:
 - broadsheet;
 - tabloid;
 - advertising.*10 min. 5p.*

Punctaj maxim 100.

Total punctaj acumulat:

De la 1 la 9 - 1
 10 la 19 - 2
 20 la 29 - 3
 30 la 39 - 4
 40 la 49 - 5
 50 la 59 - 6
 60 la 69 - 7
 70 la 79 - 8
 80 la 89 - 9
 90 la 100 - 10

Nota de test

Notă: *identitate* – ansamblu de date, de caracteristici care contribuie la identificarea noțiunii de presă scrisă; proprietatea unui lucru de a-și păstra timp îndelungat caracterelor fundamentale.

Principii de lucru în cadrul cursului: nu se acceptă copieri; materialul trebuie să fie expus succint și clar, literalmente, „pe puncte”, cu mici comentarii, în funcție de caz.

Bibliografie obligatorie:

1. Bertrand, Claude-Jean, „O introducere în presa scrisă și vorbită”, Polirom, Iași, 2001.
2. Coman, Mihai, „Introducere în sistemul mass-media”, Polirom, Iași, 2007.
3. Randall, David. Jurnalistul universal: ghid practic pentru presa scrisă. Polirom, Iași, 2007.